

Alternative mjerama štednje u obrazovnom sektoru

Brisel, 25-27. februar 2013. godine, Hotel Husa President

U organizaciji Evropskog komiteta sindikata obrazovanja (ETUCE) i Evropskog sindikalnog instituta (ETUI) organizovan je trodnevni seminar u Briselu, u periodu 25-27. februara 2013. godine na temu *Alternative mjerama štednje u obrazovnom sektoru*. Seminaru je prisustvovalo 35 predstavnika sindikata obrazovanja iz 23 evropske zemlje. Na seminaru je Sindikat prosvjete CG predstavljao predsjednik Zvonko Pavićević. Ovaj seminar je prilika visokim predstavnicima sindikata obrazovanja širom Evrope za bolje razumijevanje razloga nastanka finansijske i ekonomske krize, kao i njenog uticaja na obrazovanje, kako u zemljama Evropske unije, tako u onima izvan nje. Delegati su ispitali mogućnost primjene politike evropskog upravljanja i njenog uticaja na obrazovni sektor.

Konstatovana je ozbiljna kriza evropskog socijalnog modela i izražena zabrinutost među predstavnicima sindika obrazovanja povodom finansijske krize, krize u stvarnoj ekonomiji, postojeće dužničke krize i tenzija unutar Evropske unije. Socijalni dijalog, koji se smatra fundamentalnim pravom, je zamrznut ili zapostavljen. U okviru radnih grupa, učesnici seminara su prezentovali kompleksnu sliku ekonomske, socijalne i političke situacije u Evropi i razmijenili ideje o značaju i ulozi sindikata obrazovanja u postizanju oporavka zemalja. U pojedinim zemljama vlade još uvijek ulažu napore u uvođenje novih programa štednje u cilju smanjivanja javnog duga, što bi moglo dovesti do još većeg smanjenja zarada u obrazovanju. Učesnici seminara su istražili moguće strategije koje će sindikati morati da preduzmu u cilju suprotstavljanja mjerama štednje i mogućnost njihove implementacije u cilju obezbjeđivanja okončanja politike štednje. Dalje je diskutovano o mjerama koje sindikati mogu preduzeti u vezi sa ekonomskim upravljanjem i njegovih efekata na nacionalne politike. Najvažniji stavovi učesnika seminara su da treba:

- smanjiti prekomjerne troškove administracije i pomenuta sredstva usmjeriti na obrazovanje i istraživanje;
- države da pozajmljuju novac na tržištu, a ne od međunarodnih zajmodavaca (npr. Troike) zbog striktnih uslova;
- sprovesti istraživanje kako bi uplaćivanje članarine sindikatima moglo uticati na umanjenje poreske osnove - to bi mogao biti dalji podsticaj za ljude da se učlane u sindikat;
- države u tranziciji da se suoče sa rizicima privatizacije;
- progresivni porezi moraju biti uvedeni (*od onih koji imaju više, e treba i uzeti više*). SPCG je zatražio uvođenje progresivnog poreza na one zarade čiji je iznos veći od iznosa zarade na državnom nivou. Ova mjera je zaštitila zarade zaposlenih u obrazovanju s obzirom da je njihova zarada manja od prosječne zarade na državnom nivou;
- usvojiti porez na imovinu i porez na finansijske transakcije;
- boriti se protiv nezaposlenosti kreiranjem zajedničkih platformi, uključujući i podršku intreresnih grupa i nevladinih organizacija u cilju donošenja zajedničkih odluka od strane sindikata;

- jačati socijalni dijalog i omogućiti veće učešće sindikata u izradi nacionalnog zakonodavstva;
- učiniti transparentnim sredstva u budžetu za obrazovanje.

Prisutni na seminaru su se složili da zemljama u Evropi treba pomoć, a ne uslovi, s obzirom da je većina zemlja upućena na internacionalne zajmodavce. Npr. u cilju smanjenja deficita u Mađarskoj, uveden je porez bankama i multinacionalnim kompanijama. Negativni demografski razvoji i smanjenje broja učenika u školama u mnogim zemljama dovešće do racionalizacije mreže škola sa velikim uticajem na radna mjesta i zarade nastavnika. Konstatovano je da su mjere štednje globalne, ali da bismo uticali na postojeću politiku, potrebna su nam globalna rješenja i globalne kampanje, kao što su:

- kampanje poboljšanja globalne slike sindikata obrazovanja;
- naglašavanje poruke da sindikati postoje isključivo zbog svog članstva;
- organizovanje kampanji u cilju smanjenja prekomjernih troškova u državnoj upravi;
- pravljenje strategije u cilju jačanja solidarnosti.

Delegati su mišljenja da je poboljšanje moguće isključivo kroz pojačanu solidarnost, uključujući i međunarodnu. Oni su kritikovali elemente nacionalnih ekonomskih politika i predloženih alternativa i usaglasili se da:

- odluka da deficit mora biti ispod 3 posto treba biti odložena;
- privatizacija mora biti okončana i da škole treba da ostanu u državnom vlasništvu;
- nizak kvalitet mora biti poboljšanje;
- procenat GDP opredijeljen za obrazovanje mora biti na većem nivou.

Stoga su dalji ciljevi i politike djelovanja :

- borba protiv smanjenja budžeta za obrazovanje i smanjenja zarada zaposlenima u obrazovanju;
- poboljšati socijalni dijalog o budžetu za obrazovanje uz učešće relevantnih sindikata obrazovanja;
- zaposleni u obrazovanju ne smiju više snositi troškove krize;
- poboljšani pristup visokom obrazovanju (školarine za studente u mnogim zemljama su povećane);
- iskorijeniti utaju poreza - borba protiv korupcije i crne (sive) ekonomije.

Status nastavnika u društvu je ugrožen. Smanjivanje zarada, penzija i ukidanje naknada dovode do društvene regresije i pogoršavaju krizu. Lideri sindikata su jedinstveno izrazili potrebu za protestima protiv smanjenja budžeta u obrazovnom sektoru, povećanja broja učenika u razredu, spajanju škola i povećanju radnog vremena za nastavnike. Naglašena je dalja potreba za:

- ukidanjem vladine politike povećanog finansiranja privatnih škola na štetu javnih škola i zaustavljanje privatizacije javnog obrazovanja;
- stavljanje tačke na izgovor da kriza otvara mogućnost efikasnije potrošnje novca sa povećanjem broja učenika u učionici;
- razmjenom znanja o nejednakosti, privatizaciji i deregulaciji u obrazovnom sektoru;
- naglašavanjem argumenta da je smanjenje aktivnosti u obrazovnom sektoru pogrešan pristup, te da sektor obrazovanja nije odgovoran za krizu.

Istaknuto je da sistemi javnog obrazovanja predstavljaju preduslov demokratije i jednakih mogućnosti. Sindikati obrazovanja se zalažu za veći stepen ekonomske jednakosti, veća ulaganja u obrazovni sistem, kao i bolje uslove rada za nastavnike.

Predstavnici evropskih sindikata obrazovanja su istakli sledeće strateške ciljeve kampanje:

- Zaustaviti napade na zarade i socijalne naknade;
- Poboľjšati sindikalnu jednakost;
- Skretanje pažnje javnosti na destrukciju koju su donijele mjere štednje;
- Ubijediti javnost da je obrazovanje investicija;
- Mobilizacija roditelja.

U isto vrijeme su identifikovali sledeće prepreke mobilizaciji:

- Populacija je u mnogim zemljama u finansijskim neprilikama;
- 13 štrajkova tokom prethodne dvije godine nije naišlo na ukidanje mjera štednje u Španiji;
- Nedostatak *sindikalne kulture*, tj. manjak podrške sindikatima u pojedinim zemljama;
- Decentralizacija i individualizam.

Zaključci seminara:

Prilikom formulisanja zaključaka seminara, ETUCE evropski direktor Martin Romer je posebno naglasio značaj saradnje između sindikata u uspostavljanju usaglašanih ciljeva i ostvarivanju evropskog oporavka. Kao najznačajne ciljeve je izdvojio:

- Jedinstvenu zaštitu javnog obrazovanja
- Borbu protiv privatizacije
- Zaštitu evropskog socijalnog modela i demokratije
- Upućivanje zahtjeva vlastima za višim stepenom kvaliteta javnog obrazovanja i obrazovanja nastavnika
- Rad u fer uslovima rada.

Moramo objediniti ideje o zaštiti obrazovanja i zarada nastavnika sa idejama kredibilnih alternativa izlaska iz krize, rekao je M.Romer. Danas, više nego ikad, evropski sindikati obrazovanja diskutuju ne samo o tome šta treba uraditi, već i kako to treba uraditi. Sada treba da postavimo pitanje kako uraditi sve ovo na najefikasniji način, rekao je M.Romer. On je ujedno predložio pokretanje mreže evropskih kampanja, a ideja je odmah naišla na odobravanje predsjednika i generalnih sekretara sindikata obrazovanja okupljenih na seminaru u Briselu.

Predstavnici sindikata obrazovanja donijeli su odluku da se sledeći sastanak održi u Rimu, 18. i 19. marta 2013. godine.